

Apunts

OPINIÓ

La senyoreta Maria: elogi a una mestra

17/01/11 02:00 - [ROSER JUANOLA](#)

Com un conjunt de confluències astrals, la mort de la senyoreta Maria m'ha fet relacionar la mestra de primària recordada de sempre per molts banyolins, i de nou amb l'oportuna visita de la consellera d'Ensenyament Irene Rigau en motiu de l'inici de la seva gestió, amb el meu homenatge personal presentant un treball recent en un congrés de València. Les banyolines vam compartir i gaudir de les classes de la senyoreta Maria a primària, on ella, la Maria Vallès, ens preparava també per a l'examen d'ingrés al batxillerat en una organització semblant a una escola unitària. Dic que han estat confluències astrals o presagis, perquè la seva presència ha emergit en pocs dies en diverses ocasions: per una banda, tant la premsa com la televisió varen tractar amb deferència la visita de la consellera i l'entrevista que varen tenir, i per l'altra, la segona setmana de desembre, vaig tenir l'ocasió –tot presentant una ponència en un congrés de València dedicat als mestres, a l'art i als museus– de fer-li també el meu petit homenatge, tot i que ja no podré fer-li-ho saber. El meu reconeixement va anar dedicat als mestres que em van influir de manera important i que em van ajudar a trobar la meua identitat professional. La senyoreta Maria em va donar un toc profund i una empenta definitiva a la meua autoestima quan era una alumna de set anys amb aptituds i dificultats, com la majoria de nens i nenes. Va ser un dia que em va aplaudir un dibuix que vaig fer a la pissarra i el va ressaltar davant de tota la classe. Podria repetir encara les paraules que va dir, però va ser el gest el que em va impregnar d'una seguretat nova i un gran desig de seguir per aquell camí.

La preparació de la meua exposició al congrés de València em va portar a reflexionar, tal com he dit, sobre els mestres que he tingut i que voldria tenir encara; mai no s'obliden aquells docents que et plau saber que estan al teu costat i que pots consultar quan et convingui, perquè ells també et consideren deixeble. Malauradament me'n faltaven ja uns quants, però vaig parlar-los de la senyoreta Maria tot dient que tenia 98 anys i que encara quan la veia es recordava de mi i recordava com era, i això em feia sentir contenta i afortunada. Recordar i reconèixer els mestres en un fòrum de gent jove em sembla just, per remarcar-hi que ells han modelat la nostra formació i són els que han orientat les nostres vocacions, i en el cas de la senyoreta Maria puc dir, sens dubte, que em va deixar uns fonaments sòlids que m'han donat coratge per defensar una vocació i estic segura que això ho podrien signar molts dels seus alumnes.

La meua reflexió em va portar a contrastar la meua experiència amb l'interessant llibre de George Steiner, *Lecciones de los maestros*, on l'autor ens explica que va ser feliç fent de mestre, ens defineix els mestres i els tipus més representatius. També defineix quatre tipus de relacions entre mestres i deixebles:

1. El mestre que no valora els seus deixebles.
2. Els deixebles que no reconeixen els aprenentatges que provenen dels seus mestres.
3. L'harmonia amorosa de l'ensenyament i l'aprenentatge.
4. La negativa del mestre a transmetre aprenentatge significatiu o la impossibilitat de trobar deixebles.

Es fàcil adonar-se que la tercera opció és la que tothom voldria haver viscut, però no sempre s'acompleix aquesta voluntat. Puc dir que aquesta relació és la que vaig viure en la meua feliç etapa d'educació primària amb la senyoreta Maria. En una classe en què hi havia un encarregat rotatiu de posar tinta en un setrill i repartir-la a cada pupitre, on les noies grans feien llegir a les de nivells inferiors, on teníem deures de càlcul diaris, fèiem el mes de Maria i labors, apreníem les cançons en català i fèiem rítmica amb cançons com el *Plou i fa sol* amb música arranjada del senyor Pecanins, marit de la nostra mestra, la senyoreta Maria. El privilegi de respirar en plena etapa franquista, d'una manera de fer fruit, de l'esperit de l'escola de la Normal de la República, on s'havien format els nostres professors de l'Acadèmia Abad Bonito de Banyoles, no cal dir que l'hem valorat més ara, al cap dels anys, que en aquells moments, i d'una manera especial les persones que ens hem dedicat a l'educació i, encara més en el meu cas, que estic a la formació de mestres. És ara que recordo i valoro aquella peculiar educació de la sensibilitat que va donar tanta identitat a l'escola de la República i és també ara que he estudiat història de l'educació a Catalunya, quan reconec el mèrit que tenia que ja en la dècada dels anys cinquanta, sortíssim a fora a dibuixar paisatges i aprenguéssim dansa i rítmica avançant-nos al que podria ser actualment un treball interdisciplinari en les arts.

A la senyoreta Maria, sempre amable amb tothom, atenta i elegant en el seu fer, no li faltaven mai paraules d'ànim davant els pares que volien millors resultats per als seus fills, o que li consultaven sobre la possibilitat, llavors no tan usual, que la nena fes batxillerat o estudiés una carrera. A ella no li calia descobrir la teoria de les intel·ligències múltiples de Gardner, on s'afirma que cal descobrir la pròpia intel·ligència en una o altra competència, i que els alumnes poden destacar en llengua, matemàtiques, ciències, música, arts, relacions personals o interpersonals i que tot s'ha de considerar intel·ligència del mateix valor. Ella havia estat la dona d'un músic i era també una bona pianista, motius pels quals coneixia sobradament que intel·ligència no vol dir bones notes en les assignatures considerades dures. Ella valorava sobretot la sensibilitat de les persones. Valorava l'espiritualitat, el silenci, la intimitat, la solidaritat. Ens deia coses com: "Avui aquesta noia està molt nerviosa; que s'assegui al teu costat, que saps com tractar-la". Si d'entrada no era veritat te'n feia responsable i aquesta confiança –de nou el toc a l'autoestima–, et feia creure que eres capaç de complir amb l'encàrrec.

No hem pogut arribar a l'altre homenatge que li volíem fer en els seus 100 anys. Sap greu. Mantenia la lucidesa i tenia qualitat de vida, però

La senyoreta Maria, amb l'actual consellera d'Educació, Irene Rigau, durant la visita que li va fer com a primer acte institucional en el càrrec, a principis de gener
Foto: GUILLEM SÁNCHEZ- ACN.

A la senyoreta Maria, no li faltaven mai les paraules d'ànim

Notícies de ...

[Banyoles](#)

18/5/2015

El Punt Avui - Notícia: La senyoreta Maria: elogi a una mestra

estic contenta d'haver pogut donar-li un ram de flors i dir-li quatre paraules a la festa que li vam fer a Banyoles quan va fer els 90 anys.

Fins ara m'he referit només a les banyolines, però l'estima cal ampliar-la també a un bon piló de nois alumnes seus, ja que durant un temps ella era ajudada en algunes ocasions per la seva filla, la senyoreta Roser, i conjuntament ens iniciaven en classes de coeducació que començava amb la preparació de l'examen d'ingrés al Batxillerat, tot i que al parvulari i a càrrec de la Senyoreta Carme, també anàvem nens i nenes junts. Són particularitats d'uns temps en què defensar unes idees progressistes sobre educació no era gens fàcil i calia arriscar-se i posar-hi imaginació.

Per acabar, voldria repetir el que quasi tothom deia en saber que havia mort inesperadament la senyoreta Maria als 98 anys a Barcelona i a causa d'una caiguda. Ha mort amb la mateixa pau que va saber transmetre a tots els seus alumnes. Corroboro avui el que anticipava en aquells anys el director de l'Acadèmia Abad Bonito, doncs sí, senyor Brugulat: al cap dels anys guardem un bon record dels nostres estudis a l'Acadèmia de Banyoles.

Darrera actualització (Dilluns, 17 de gener del 2011 02:00)

Publicat a

[El Punt. Comarques Gironines](#) 17-01-2011 Pàgina 39